

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 94/2018
22.10.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у правној ствари тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Милан Козомора, адвокат из ..., против туженог Универзитета у Новом Саду Филозофског факултета, чији су пуномоћници Радмила Томић и Владимир Мразек, адвокати из ..., ради утврђења, поништаја одлука и чинидбе, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2148/17 од 04.09.2017. године, у седници одржаној 22.10.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2148/17 од 04.09.2017. године и пресуда Основног суда у Новом Саду П1 1917/2016 од 11.05.2017. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 1917/2016 од 11.05.2017. године, ставом првим изреке, усвојен је захтев тужиле. Ставом другим изреке, утврђено је да је ништав конкурс туженог од 16.07.2014. године у делу који се односи на избор асистента за ужу научну област ... (... језик), Одсек за Ставом трећим изреке, поништена је, као незаконита одлука туженог о избору кандидата ББ, за коју је тужилца добила обавештење потписано факсимилом Декана факултета број 01-664/13 од 13.10.2014. године и одлука туженог (Изборног већа) којим је одбијен приговор тужиле број 02-664/16 од 03.12.2014. године. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да поводом расписаног конкурса објављеног у листу „Послови“ од 16.07.2014. године понови поступак и спроведе све радње у складу са законом, доношењем одлуке о избору кандидата. Ставом петим изреке, обавезан је тужени да тужилци на име трошкова поступка плати 123.000,00 динара, са затезном каматом у складу са законом почев од дана доношења првостепене пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2148/17 од 04.09.2017. године, ставом првим изреке, жалба туженог је делимично усвојена и првостепена пресуда укинута у делу којим је утврђено да је ништав конкурс туженог у делу који се односи на избор асистента за ужу научну област ... (... језик) Одсек за ... и тужба у овом делу одбачена, као

неблаговремена, док је у преосталом делу жалба туженог одбијена и првостепена пресуда у преосталом делу потврђена. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиље за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужиља је поднела одговор на ревизију.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11, 87/18), Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени је 16.07.2014. године објавио конкурс у листу „Послови“ између осталог и за избор асистента за ужу научну област ... (... језик) Одсек Рок за подношње пријаве био је 15 дана, а уз пријаву за конкурс кандидати су требали да доставе: оверену фотокопију дипломе о завршеним основним и мастер студијама или магистарским студијама; потврду да су уписани на докторске студије или потврду да је тема докторске дисертације одобрена (за кандидате који завршавају докторат по раније важећим прописима); биографију састављену на основу упитника; податке о досадашњем раду; списак стручних и научних радова и саме радове. На конкурс су се пријавиле ВВ, тужиља и ББ. ВВ није поднела комплетну документацију, чиме није испунила услове конкурса, док су преостала два кандидата доставила тражену документацију, заједно са биографијом и научним радовима. Тужени је 17.06.2014. године упутио допис Изборном већу поводом расписивања конкурса и именовања Комисије за избор у звање једног асистента за ужу научну област ... (... језик) и предложио комисију. У Обрасцу за писање извештаја о пријављеним кандидатима на конкурс за избор у звање сарадника Универзитета од 08.09.2014. године, за асистента за ужу научну област ..., наведени су подаци о конкурс, Комисији и кандидатима, за сваког пријављеног кандидата наведени су биографија, кретање у професионалном раду, чланство у стручним и научним асоцијацијама, наставни радови (претходни наставни радови, садашњи наставни радови), награде и признања универзитета, педагошких и научних асоцијација, дидактичка средства, мишљење студената о педагошком раду сарадника, које је формирано у складу са општим актом факултета. Наведени су и стручни радови, признања, награде и одликовања за професионални рад и остало, као и анализа рада кандидата, мишљење о испуњености услова за избор у звање и на радно место сваког кандидата појединачно и на крају је дат предлог за избор кандидата у одређено звање сарадника. Према мишљењу Комисије, тужиља и ББ су поднеле сва тражена документа и задовољиле формалне услове конкурса за избор у звање асистента за ужу научну област ... на Универзитету у Новом Саду Филозофском факултету, предност је дата ББ, са образложењем да је имала објављене радове у релевантним часописима, да има обиман стручни рад, који се огледа у низу изузетно квалитетних превода и стручних текстова, да је активна у организовању културних догађаја, да су области њеног интересовања традуктологија и хиспаноамеричка

књижевност, што одговара актуелним потребама Одсека за ..., те да својим радом доприноси развоју хиспанске културе у Србији и једногласно предложила Изборном већу туженог да ББ изабере у звање асистента за ужу научну област ... на Универзитету у Новом Саду Филозофском факултету и да са њом заснује радни однос.

Тужени је дописом од 13.10.2014. године обавестио тужиљу да је Изборно веће на седници одржаној 03.10.2014. године размотрило Извештај Комисије и изабрало ББ у звање асистента за ужу научну област ... и заснивање радног односа. Истог дана тужени је тужиљи упутио допис у вези са пријемом по предметном конкурс и обавестио да по истом није изабрана. Тужиља је 13.10.2014. године поднела приговор поводом извештаја Комисије, у вези ког приговора тужени је тужиљи доставио одговор. На Извештај Комисије о пријављеним кандидатима за предметни конкурс тужиља је поднела приговор Покрајинском секретаријату за науку и технички развој, који је прослеђен Декану туженог и наведено да тај приговор треба да размотри и Изборно веће туженог, које врши избор у звање асистента и које је надлежно за одлучивање о приговору. Декан туженог је 03.12.2014. године обавестио тужиљу да је Изборно веће размотрило њен приговор и да остаје при одлуци од 13.10.2014. године, чиме је потврђен избор ББ за асистента за ужу научну област ..., а 08.10.2014. године тужени је донео одлуку о избору у звање и на радно место асистента ББ, а 13.10.2014. године са истом закључио уговор о раду.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су усвојили захтев тужиље и поништили, као незаконите одлуку туженог о избору кандидата ББ од 13.10.2014. године и одлуку туженог (Изборног већа) којим је одбијен приговор тужиље од 03.12.2014. године, оцењујући да је тужени приликом избора асистента за ужу научну област ... (... језик) прекршио члан 126. Статута, с обзиром да је погрешно израчунао индекс компетентности кандидата ББ неоснованим приписивањем већег броја бодова, непоштовањем Акредитације студијског програма, занемаривањем успеха кандидата, као и да није испоштован и Правилник надлежног министарства везано за разврставање и рангирање радова.

По оцени Врховног касационог суда одлука нижестепених судова се не може прихватити као правилна, јер нижестепени судови због погрешне примене материјалног права нису потпуно утврдили чињенично стање.

Чланом 6. тачком 5. Закона о високом образовању („Службени гласник РС“, бр. 76/05, 89/2013-3), који се примењивао у време објављивања конкурса туженог, било је прописано да се аутономијом универзитета и других високошколских установа подразумева, у складу са овим законом право на избор наставника и сарадника. Чланом 70. ставом 1. истог закона било је прописано да звања сарадника су: сарадник у настави и асистент. Чланом 72. ставом 1. истог закона, било је прописано да високошколска установа бира у звање асистента, студента докторских студија који је претходне нивое студија завршио са укупном просечном оценом најмање 8 (осам) и који показује смисао за наставни рад, док је ставом 2. било прописано да се посебни услови за избор у звање асистента утврђују општим актом високошколске установе. Чланом 74. ставом 1. истог закона било је прописано да се у погледу права, обавеза и одговорности запослених на високошколској установи, примењује закон којим се уређује рад, ако овим законом није другачије уређено, ставом 2. да о појединачним правима, обавезама и одговорностима

запослених на високошколској установи одлучује орган пословођења те установе, а ставом 3. да о појединачним правима, обавезама и одговорностима органа пословођења високошколске установе одлучује орган управљања те установе.

Чланом 126. Статута туженог од 2.04.2007. године (измене 07.03.2008. године, 08.06.2011. године, 13.05.2013. године, 17.10.2013. године, 16.12.2013. године и 26.02.2014. године), који се примењивао у време објављивања конкурса туженог било је прописано да у звање асистента Факултет бира студента докторских студија који је претходне нивое студија завршио са укупном просечном оценом најмање 8 (осам) и који показује смисао за научни рад (став 1.); да за асистента може бити изабрано и лице које је према претходним прописима стекло академски назив магистра наука из области за коју се бира у звање, коме је одобрена тема докторске дисертације и има смисла за наставни рад (став 2.); да се избор у звање асистента врши на основу конкурса који расписује декан на образложени предлог одсека (став 3.); да уз образложени предлог одсек доставља и предлог комисије која ће сачинити Извештај о пријављеним кандидатима (став 4.); да се конкурс расписује за ужу научну област за коју се врши избор (став 5.); да изборно веће у року од 15 дана именује комисију за писање извештаја о кандидатима пријављеним на конкурс (став 6.); да извештај о пријављеним кандидатима Комисија доставља Изборном већу Факултета у року од 30 дана од дана пријема материјала (став 7.); да се извештај ставља на увид јавности путем интернет странице Факултета и доступан је 15 дана од дана објављивања (став 8.); да изборно веће врши избор у звање асистента (став 9.); да са лицем изабраним у звање асистента декан Факултета закључује уговор о раду на период од три године са могућношћу продужења уговора за још три године (став 10.); да се могућност продужења уговора о раду из става 10 овог члана односи и на асистенте који су стекли научни назив доктора наука (став 11.).

Чланом 3. став 1. Закона о управним споровима („Службени гласник РС“, број 111/09) прописано је да у управном спору суд одлучује о законитости коначних управних аката осим оних у погледу који је предвиђена другачија судска заштита. Чланом 4. истог закона прописано је да управни акт, у смислу овог закона, јесте појединачни правни акт којим надлежни орган, непосредном применом прописа, решава о одређеном праву или обавези физичког или правног лица, односно друге странке у управној ствари. Чланом 1. Закона о парничном поступку прописано је да се овим законом уређују правила поступка за пружање судске правне заштите по којима се поступа и одлучује приликом решавања грађанскоправних спорова из личних, породичних, радних, привредних, имовинскоправних и других грађанскоправних односа, осим спорова за које је посебним законом предвиђена друга врста поступка.

Чланом 22. став 3. Закона о уређењу судова ("Службени гласник РС", бр. 116/08, 13/16) прописано је да основни суд у првом степену, између осталог, суди у споровима поводом заснивања, постојања или престанка радног односа, о правима, обавезама и одговорностима из радног односа, као и о накнади штете коју запослени претрпи на раду или у вези са радом, а чланом 29. ставом 1. да Управни суд суди у управним споровима.

Тужилца тужбом тражи поништај, као незаконитих одлука туженог и то одлуке туженог о избору кандидата ББ од 13.10.2014. године и одлуке туженог (Изборног већа) којим је одбијен приговор тужилце од 03.12.2014. године.

Законом о високом образовању, који се примењивао у време објављивања конкурса туженог, било је прописано да су звања сарадника: сарадник у настави и асистент, а Статутом туженог услови за избор у ова звања, поступак и надлежни орган за избор. Међутим, ни Законом о високом образовању, ни Статутом туженог није био прописан правни лек против одлука органа туженог о избору у звање сарадника, а како спорне одлуке садрже одлуку о избору у звање асистента и одлуку о пријему у радни однос ББ, то су нижестепени судови пропустили да утврде да ли спорне одлуке туженог представљају акте из члана 3. и 4. Закона о управним споровима, а о чијој се законитости одлучује у управном спору. Наиме према становишту Врховног суда Србије (одлука Увп II 135/04 од 08.06.2005. године) и Врховног касационог суда (одлука Узп 13/2020 од 22.05.2020. године) одлуке о избору наставника и сарадника факултета представљају управне акте, као и одлука да се не изврши избор односно реизбор, будући да те одлуке доносе надлежни органи факултета у вршењу јавних овлашћења, ауторитативно, у поступку који је прописан законом, решавајући о правима физичког лица у управној ствари, непосредно примењујући пропис, а да на надлежност суда да у управном спору одлучује о законитости коначне одлуке о избору у звање наставника и сарадника факултета није од утицаја чињеница да одлука о избору, по правилу, садржи и одлуку о заснивању радног односа наставника или сарадника, као ни то да се, сагласно одредбама и раније и сада важећег Закона о високом образовању, у погледу права, обавеза и одговорности запослених на високошколској установи, примењује закон којим се уређује рад.

Како је због непримењивања наведених прописа, услед погрешне примене материјалног права изостала оцена да ли спорне одлуке надлежних органа туженог о избору у звање асистента имају карактеристике управног акта из члана 3. и 4. Закона о управним споровима, у којој ситуацији се судска заштита обезбеђује у управном спору, то су нижестепене одлуке морале бити укинуте.

У поновном поступку првостепени суд ће отклонити указане неправилности и донети правилну и на закону засновану одлуку.

Са напред наведених разлога одлучено је као у изреци решења, на основу члана 416. став 2. ЗПП.

**Председник већа-судија
Слађана Накић Момировић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић